

sitrap

Eerste overwinning voor de woningsprinkler
Reanimeren is teamwork
DeLaMar Theater, een plek met brandweergeschiedenis
'Iedereen zat in spanning te wachten op de
meetresultaten' Brand in Westelijk Havengebied

Behulpzaam Deskundig Daadkrachtig

INHOUD

De commandant aan het woord 3
Eerste overwinning voor de woningsprinkler 4

12

'Iedereen zat in spanning te wachten op de meetresultaten'
Brand in Westelijk Havengebied 6

Ome Ed 8

14

Facilitaire Ondersteuning trots op resultaten 9

Gemeenschappelijke meldkamer politie en brandweer 10

6

DeLaMar Theater, een plek met brandweergeschiedenis 12

Reanimeren is teamwork 14

Toeters en bellen 16

Vrijwilligers in beeld 18

Afhijsen zonder medische noodzaak 19

Lezersaanbieding 20

10

18

Colofon

Sitrap is een uitgave van Brandweer Amsterdam-Amstelland en wordt verspreid onder alle personeelsleden en relaties.

Oplage:
2.000

Hoofdredactie:
Annette de Wolde

Eindredactie:
Eike van den Hout

Aan dit blad werkten mee:

Gerard Koppers
Maria Krikken
Jeroen Nan
Ed Oomes
Gaiterie Phagoe
Petra Vos

Vormgeving:
Brink & de Hoop
Amsterdam

Druk:
Drukkerij De Bink
Leiden

Foto cover: Jeffrey Koper. Brand in rubberloods Latexweg, Amsterdam, 22 februari 2011

Redactieadres:
Karspeldreef 16
1101 CK Amsterdam
Telefoon: (020) 555 66 21
Fax: (020) 555 68 63
E-mail: sitrap@brandweeraa.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of kenbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Kopij volgend nummer 23 mei 2011

Volg Brandweer Amsterdam-Amstelland nu ook op twitter:
www.twitter.com/BrandweerAA

©2011 Brandweer Amsterdam-Amstelland

DE COMMANDANT AAN HET WOORD

Communicatie speelt een steeds belangrijkere rol in de crisisbestrijding. We hebben gezien onder welk vergrootglas de crisiscommunicatie tijdens en na de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk heeft gelegen. Daar is heel veel over gezegd en geschreven, experts buitelden over elkaar heen om hun visie op de crisiscommunicatie te geven. Communicatie bepaalt meer en meer het beeld over een incident. Hoe goed je het operationeel ook hebt gedaan, als de communicatie hapert heb je toch een probleem.

Ook binnen Brandweer Amsterdam-Amstelland is de communicatie over de brand in Moerdijk op de voet gevolgd. Zoals je als bevelvoerder of (hoofd)officier

van incidenten kunt leren, geldt dat natuurlijk ook voor communicatiespecialisten. In ons korps is gekeken welke lessen wij kunnen leren van de brand in Moerdijk. Niet alleen repressief, maar ook in de communicatie.

Daarnaast hebben we te maken met *social media* als Twitter, waar binnen enkele minuten na het ontstaan van een incident al foto's, filmpjes en meningen van ooggetuigen staan. Dat maakt het aan één kant lastiger communiceren, omdat je door de bomen van berichten het bos nog maar moeilijk kan zien. Aan de andere kant bieden *social media* ook een kans. Want ze zijn snel, omdat je rechtstreeks met mensen communiceert, zonder tussenkomst van media. En het bereik kan zich als een olievlek uitbreiden.

Niemand kon toen weten dat het niet lang zou duren voordat we deze leerpunten in de praktijk moesten brengen. Op 22 februari brak brand uit in een loods met rubber aan de Latexweg in het Westelijk Havengebied. Een enorme zwarte rookwolk trok onheilspellend in de richting van buurregio's. Over dit incident leest u in deze Sitrap meer. Bij een incident van deze omvang is, net als bij het repressief optreden, snelheid in communicatie geboden. Burgers verwachten dit van je en willen een handelingsperspectief.

Dat is in mijn beleving bij de brand aan de Latexweg goed gegaan. Al kort na het ontstaan van de brand is via diverse kanalen -waaronder Twitter- informatie verspreid over het incident met daarbij een handelingsperspectief voor hen die last hadden van de rookontwikkeling. De snelheid waarmee door zowel de operationele woordvoerders als die van het stadhuis is gehandeld, was succesvol. Dat komt mede door de lessen die we hebben geleerd van de brand in Moerdijk. En ik hoop dat ook uit de brand aan de Latexweg weer lessen worden getrokken. Want het ging dan goed, het kan altijd beter.

Caroline van de Wiel
Commandant Brandweer Amsterdam-Amstelland

Eerste overwinning voor de woningssprinkler

Aan de Amsterdamse Wenckebachweg staan 1000 tijdelijke studentenwoningen. Tot 2015 worden in de containerwoningen studenten gehuisvest door woningcorporatie De Key-De Principaal. De studentenwoningen zijn uniek in Europa, omdat nooit eerder gebruik is gemaakt van sprinklers om de brandveiligheid te vergroten. De woningssprinklers zijn voorzien van een automatische doormelding aan de alarmcentrale van de brandweer.

Door: Jeroen Nan

Ricardo Weewer, plaatsvervangend commandant van Brandweer Amsterdam-Amstelland is heel blij met het besluit om de studentenwoningen te voorzien van sprinklers.

Hoewel de containerflats voldeden aan de eisen voor tijdelijke bouw, had hij de afgelopen tijd de nodige zorgen over de brandveiligheid. Vandaar ook dat hij in nauw overleg met de Dienst Milieu en Bouwtoezicht én De Key is geweest over de wijze waarop dat zou kunnen worden verbeterd. Weewer is een groot voorstander van de toepassing van woningssprinklers in het algemeen, in nieuwbouw én in de bestaande bouw.

Meteen blussen

'Het voordeel van sprinklers is dat ze heel snel geactiveerd worden, al in het beginstadium van een brand. Zonder sprinkler krijgt het vuur veel meer tijd om zich te ontwikkelen. Brand moet eerst worden ontdekt. Dan pas kan de brandweer worden gearmeerd en rukken wij uit. Na

een paar minuten zijn wij ter plaatse en kunnen we inzetten. Dat kost natuurlijk tijd, tijd waarin het vuur zijn allesverwoestende werk kan doen. Vooral ook als je nagaat dat de meeste tijd verloren gaat tussen het ontstaan van de brand en het ontdekken ervan. Daarom hamert de brandweer ook zo op het aanschaffen en ophangen van rookmelders. We weten dat, met het huidige materiaalgebruik in woningen, als er een brand ontstaat, dat bewoners nog maar enkele minuten hebben om veilig weg te komen. De giftige rook die ontstaat zorgt ervoor dat je snel bewusteloos raakt. Een rookmelder helpt bij het snel ontdekken van brand, maar het grote voordeel van een sprinkler is dat deze niet alleen de brand ontdekt, maar ook direct begint met blussen. Hiermee wordt enorm veel tijd gewonnen, waardoor de brand minder schade kan veroorzaken en belangrijker, de bewoners meer tijd hebben om te vluchten. Ze creëren dus een overleefbare situatie.'

Gestapelde containers

Dat Weewer zich zorgen maakte over de brandveiligheid van het studentencomplex, had vooral te maken met de bouw ervan. 'Zeker in dit type gebouw, dat grofweg uit gestapelde containers bestaat met veel open ruimten, is het toch lastig om het op conventionele manieren echt brandveilig te maken. Het kan in principe wel, maar er blijven altijd twijfels. Ik vind het een groot compliment waard aan De Key dat deze corporatie dit besluit heeft genomen. Zij zijn nu de trotse bezitter van de eerste gesprinklerde studentenwoningen in Nederland, Europa, en misschien wel de hele wereld. Deze studenten hebben de eer te wonen in de brandveiligste studentenwoningen ter wereld!

Aansluiten op waterleiding

Ik hoop dat dit initiatief van De Key navolging krijgt, en dat in de toekomst alle woningen, maar zeker alle containerwoningen worden voorzien van een sprinkler. Zoals bekend zijn we landelijk samen met de KWR bezig met een project om woningssprinklers zodanig uit te voeren dat ze op de waterleiding kunnen worden aangesloten, en daarmee ook betaalbaar worden. Dit project is een eerste overwinning voor de woningssprinkler.'

'Iedereen zat in spanning te wachten op de meetresultaten'

De Adviseur Gevaarlijke Stoffen over de brand in het Westelijk Havengebied

Op 22 februari brak kort voor het middaguur brand uit bij het bedrijf Diergaarde Chemical Storage aan de Latexweg in Amsterdam. Een loods met rubber brandde tot de grond toe af. De brand ging gepaard met een enorme rookontwikkeling. De gitzwarte rookpluim was tot in de verre omtrek te zien en dreef in de richting van de regio's Zaanstreek-Waterland en Kennemerland. Jetty Middelkoop werd gealarmeerd als Adviseur Gevaarlijke Stoffen.

Foto: Jeffrey Koper

Door: Jeroen Nan

Enorme rookkolom

'Ik was bij een bedrijf in Uithoorn om daar een oefening na te bespreken toen ik werd gealarmeerd. Tijdens het aanrijden zag ik de enorme rookkolom. Ik heb toen snel contact opgenomen met mijn collega in Zaanstreek-Waterland om aan te geven dat hij daar effecten van de rook kon verwachten. Ook heb ik de Milieu-ongevallen-

dienst (MOD) van het RIVM gevraagd ter plaatse te komen voor monsternamen en labanalyses. En ik heb de dienstdoende inspecteur van de Dienst Milieu- en Bouwtoezicht gevraagd te zorgen voor opvang van het bluswater. Zelf heb ik ook direct opgeschaald. Met een collega, die inspecteur is van het betreffende BRZO*-bedrijf, heb ik afgesproken dat zij in het COPI plaats zou nemen en dat ik het brongebied onder mijn hoede zou nemen.

Schoner opbranden

Eenmaal ter plaatse hoorde ik dat het een loods met zowel natuurlijk als kunstmatig rubber betrof. De dikke, kolkende rookkolom met de scherpe knik en de opvallend platte bovenkant was indrukwekkend. Het leek bijna een olietankbrand. Aan de zijde van de Latexweg stond een gevaarlijke stoffenopslag, een officiële 'PGS-15-loods'. Deze stond wat verder van de brandende loods af en kon gelukkig makkelijker

worden afgeschermd. De brand zelf werd niet geblust: het was voor de effecten voor de omgeving beter dat de brand heet bleef, zodat het materiaal schoner kon opbranden en de rook hoog bleef.

Effecten omgeving

Omdat mijn collega in het COPI plaats nam, kon ik een omgevingsanalyse maken. Ik ben bij wijze van spreken achter de rookwolk aan gaan rijden om te kijken of -en zo ja welke- effecten er in onze regio te verwachten waren. Omdat de rook vanaf de Latexweg direct hoog opsteeg, leek het erop dat er voor onze regio geen directe effecten te verwachten waren.

Grotere brandresten

Gedurende de eerste dag heb ik tot na middernacht vooral veel contact gehad met mijn medische tegenhanger, de GAGS**. Ik begeleidde de MOD bij het nemen van lucht- en stofmonsters. Via de Meetplanleider (MPL) op de AC kreeg ik regelmatig informatie van de meetploegen in de andere regio's, waar de rook overheen trok en waar soms grotere brandresten neerkwamen. Gelukkig bleef de rook ook in de buurregio's hoog, waardoor er nauwelijks klachten waren. Toen 's avonds de brand uiteindelijk minder werd en de 'inversie laag', de koude luchtlaag waar de rook onder bleef hangen, daalde van 600 meter naar minder dan 200 meter, is besloten de brand als nog te blussen, om eventuele rookoverlast voor de buurregio's zoveel mogelijk te beperken.

Zwarte aanslag

Voor mij als AGS was het incident nog verre van klaar toen de brand grotendeels geblust was. De hectiek liep nog bijna een week door.

Foto: Jeffrey Koper

De dag na de brand waren er vragen over het vele zwartbesmeurde, onbruikbaar geworden materiaal. Kon dat nog worden gereinigd, en zo ja, hoe? Hoe zat het met het bluswater? Er moesten door de MOD gras- en veegproeven worden genomen voor onderzoek op dioxine en Poly-Aromatische Koolwaterstoffen (PAK's). En wat moest er gebeuren met de zwarte aanslag benedenwinds van het bedrijf? Verkeersborden, stoepranden, auto's: alles zat onder de stoffig-zwarte vlekken. Op de AGS en de MOD werd flinke druk uitgeoefend: men wilde met spoed meetresultaten hebben. Bij een brand als deze wil iedereen natuurlijk weten, of er gevaarlijke concentraties waren vrijgekomen. Het contact met de andere regio's en het RIVM bleef tot in het weekend na de brand onverminderd intensief. Iedereen zat in spanning te wachten op de meetresultaten. Op grond van die

resultaten stelden wij uiteindelijk gezamenlijk een advies op. Gelukkig bleek het mee te vallen. Het viel zelfs zo mee, dat de media uiteindelijk nauwelijks meer geïnteresseerd waren in de uiteindelijke resultaten. Een vreemde maar ook prettige ervaring, als je de weken ervoor als geïnteresseerde AGS de perikelen rond de Moerdijkbrand had gevolgd!

Moerdijk

Toen ik op de dag van de brand uitrukte en ik de rookkolom zag opstijgen, schoot door mijn hoofd 'o nee, geen tweede Moerdijk'. Precies een week later konden de GAGS en ik tot onze vreugde de klus afsluiten met de krantenkop van de Metro: 'Amsterdam, geen tweede Moerdijk'.

* BRZO: Besluit Risico Zware Ongevallen

** GAGS: Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen

Ome Ed eindigde deel 1 met: Toen (na dodelijk ongeval de Punt) is voor het eerst een analytisch kader gepresenteerd dat een onderscheid maakte over twee dimensies met uiteindelijk vier standaard inzet-systemen. Offensieve en defensieve binnenaanval enerzijds, en de offensieve en defensieve buitenaanval anderzijds. Maar daarmee zijn we er nog niet. Het formuleren van vier standaards is één ding, het vertalen naar een bruikbare inzet-systematiek en les- en leerstof, alsmede oefenprogramma's, is nog heel wat anders. Inmiddels ben ik er van overtuigd dat een grondige landbouwersanalyse de start moet zijn van de verandering. Als dat eenmaal is afgerond en vastgelegd, kan de vertaling volgen naar bijscholing en oefening van de jagers.

Wat zou er in een analyse van de offensieve binnenaanval allemaal aan de orde moeten komen? Een paar overwegingen mijnerzijds. In de eerste plaats moet de definitie van binnenaanval worden verscherpt. Gaan we naar binnen om te redden of om brand te blussen? Laten we er van uitgaan dat we naar binnen

Offensieve Binnenaanval

Deel 2

gaan om te redden, conform het eerste uitgangspunt van de Dynamic Risk Assessment (DRA). Daaruit volgt dat het slachtoffer zich op een plaats bevindt waar geen andere hulpverleners, zoals BHV-ers, aanwezig zijn. In die zin zou een offensieve binnenredding zich dus moeten beperken tot woningen. In vrijwel alle andere verblijfsruimtes is er sprake van een vorm van (bedrijfsmatige) exploitatie op grond waarvan je een BHV zou mogen verwachten en de brandweer dus geen redding meer hoeft te verrichten. In dergelijke situaties gelden de andere twee uitgangspunten van de DRA.

Als het doel van de inzet een redding is in een woning, dan is het middel een binnenverkenning. De kwaliteit van de binnenverkenning wordt bepaald door de snelheid. Dan is de vraag: hoe snel verkennen we eigenlijk? Hoe veel m² per minuut kan een ploeg verkennen? Helaas is zo'n kengetal op dit moment niet voor handen. Dat zou een mooi onderzoek zijn voor de Lector Brandweerkunde. Op basis van wat observaties tijdens oefeningen kom ik uit op zo'n 10 m² per minuut in risicovolle omstandigheden. Als je dan voor een woning zo'n 100 tot 120 m² als standaard neemt, dan moet je concluderen dat voor een redding eigenlijk twee standaard spuiten noodzakelijk zijn. Immers kun je met 20 minuten ademlucht slechts 10 minuten uittrekken voor de heenweg, rekening houdend met een verhoogd luchtgebruik op de terugweg door het sjouwen van het slachtoffer.

Wat betekent dit voor het afleg-systeem? Als je uitgaat van een standaardinzet waarbij de aanvalsploeg en de waterploeg allebei een straal meenemen, kun je vaststellen dat die 10m² verkenning niet gehaald gaat worden. In die zin is redding dus een standaardafwijking: de aanvalsploeg gaat zonder straal naar binnen, gedekt door de waterploeg in de terugtochtwaarborging met een HD. Mocht de snelheid dan nog steeds de beperkende factor zijn voor redding, dan is er nog de 'kamikaze-inzet': de aanvalsploeg gaat nog steeds naar binnen, maar de terugtochtwaarborging geschiedt door nummer vier, waarbij de bevelvoerder met nummer drie de tweede verkenningploeg wordt. Eén en ander is natuurlijk situationeel afhankelijk, zoals de brandsnelheid, complexiteit van het pand, opkomsttijd van de tweede spuit en zo verder. Maar het is allemaal conform het eerste uitgangspunt van de DRA.

Dan tot slot nog wat opmerkingen over innovaties. Hoe zou de binnenredding verbeterd kunnen worden? In essentie betreft het dan het verhogen van de verkenning-snelheid. Zichtverbetering, lichtere materialen, lichtere PSU met langere werktijd. Apparatuur ter bescherming van de eigen veiligheid, zodat je geen stralen meer hoeft te slepen. Tilhulpen om slachtoffers snel naar buiten te krijgen. Alternatieven voor water om uitbreiding te voorkomen. En niet te vergeten, woningsprinklers natuurlijk. Als het huis zichzelf blust, hoeven wij geen onverantwoorde risico's te nemen.

Facilitaire Ondersteuning trots op resultaten van de eerste Audit

Cor Pannekoek, coördinator Bureau Beheer Materieel is mijn gesprekspartner voor het komende uur. Hij gaat mij alles vertellen over de resultaten van het Auditrapport: een onderzoek naar de processen en de kwaliteit van het beheer en onderhoud van het materieel.

Door: Petra Vos

Wat is het Auditrapport?

‘Een audit is een toetsing op basis van de kwaliteitsnorm die ISO 9001 heet. Deze is door de NAVO in 1969 vastgesteld om er zeker van te zijn dat de juiste en goede materialen aan het front gebruikt werden,’ vertelt Pannekoek. ‘In wezen wil Brandweer Amsterdam-Amstelland hetzelfde: ervoor zorgen dat het materieel tip top in orde is. Dat is niet alleen een kwestie van goede monteurs en de beste onderdelen, maar ook goede processen en een degelijke planning voor de inkoop en het onderhoud.’

Landelijke Audits

In het hele land worden veiligheidsregio's geauditeerd. Een initiatief van de Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding (LFR). Cor Pannekoek: ‘Voorheen kwam er elk jaar een inspecteur langs, nu wordt er een heuse Audit uitgevoerd door een firma die hierin is gespecialiseerd. Ze kijken onder andere hoe we omgaan met onze softwaresystemen waarin wij het onderhoud bijhouden, houden gesprekken met medewerkers en beoordelen de processen die wij hebben en hoe wij deze uitvoeren. En natuurlijk kijken ze naar ons materieel.’

Resultaat

Het resultaat was zeer goed. Op een schaal van 0 – 3 behaalde Brandweer Amsterdam-Amstelland voor 98% een 3! ‘Het mooie daaraan is dat we *overall* dus heel hoog scoren en niet één onderdeel. We volgen de processen goed op, doen wat we zeggen te doen.’

Punten voor verbetering

Er is in het rapport aangegeven dat er nog verbetering mogelijk is in de planning en het waarborgen van goede afspraken met leveranciers. Cor Pannekoek: ‘Elk jaar zouden we onze samenwerking met de leveranciers moeten evalueren. Wat gaat goed, wat kan beter? Zijn we tevreden met de levertijden en met de kwaliteit van de materialen die geleverd worden? Daar moeten we zelf actie op ondernemen. Nu reageren we nog wel eens ad hoc. We hebben nu even iets nodig, dus nemen we contact op met de leverancier. Terwijl je veel kunt voorzien en inplannen.’

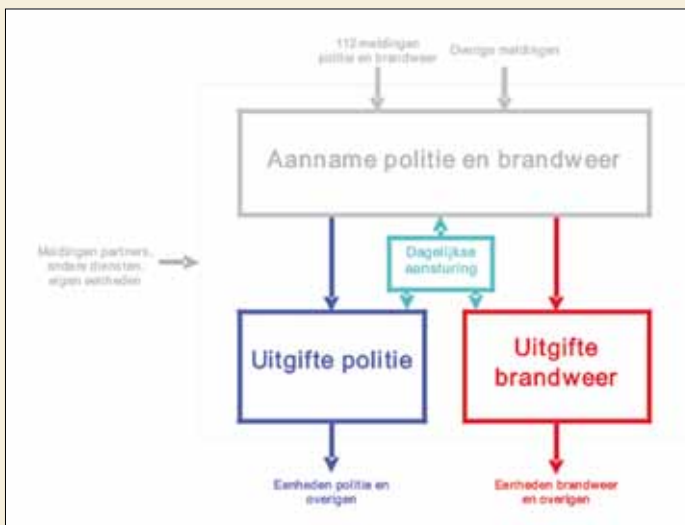
Onderhoud in eigen beheer

‘Het voordeel van onze regio is dat wij het onderhoud allemaal zelf doen: 7 dagen per week, 24 uur per dag hebben we een monteur beschikbaar. De meeste regio's besteden hun onderhoud uit. Wij hebben het goed voor elkaar vind ik. En daar mogen we best trots op zijn. Over twee jaar hopen we minimaal dit resultaat te halen en proberen we het natuurlijk te verbeteren.’

Alarmcentrale
Foto: Erwin Bakke

Gemeenschappelijke meldkamer voor brandweer en politie

Door: Jeroen Nan

Informatie tijdens crises

De samenvoeging van de meldkamer is een verplichting vanuit de Wet op de Veiligheidsregio's en heeft als doel om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen. Daarnaast versterkt het de informatiepositie van de veiligheidsregio tijdens crises.

Gescheiden werkprocessen

Noor Hulskamp is projectcoördinator van Brandweer Amsterdam-Amstelland. 'Onze regio wordt de eerste in Nederland die een gemeenschappelijke meldkamer gaat opleveren met een geïntegreerde aanname. Veel meldkamers in het land werken wel vanuit dezelfde locatie, maar hebben nog volledig gescheiden werkprocessen.

In 2012 moet de gemeenschappelijke meldkamer van brandweer en politie in Amsterdam-Amstelland operationeel zijn. Na een uitvoerig voorbereidingstraject, heeft het Veiligheidsbestuur op 31 januari groen licht gegeven voor de realisatie.

Op termijn komt ook de meldkamer van de ambulancedienst erbij, maar we starten met brandweer en politie. De gemeenschappelijke meldkamer komt op het hoofdkantoor van politie. Het komende jaar gaan we de samenvoeging verder vormgeven, zodat we in 2012 goed van start kunnen gaan. Uiteraard worden de medewerkers hier nauw bij betrokken.'

Informatieknoppunt

Het uitwisselen van informatie tussen hulpverleningsdiensten is van cruciaal belang tijdens een crisis. 'De meldkamers spelen hierin natuurlijk een enorm grote rol. Zij zijn hét informatieknoppunt in de veiligheidsketen. Dat de meldkamers nu nog op verschillende locaties zijn gevestigd is niet bevorderlijk voor de snelheid waarmee informatie gedeeld kan worden tijdens incidenten waar multidisciplinair moet worden opgetreden. We boeken op dit gebied veel winst door de meldkamers te integreren.

Geïntegreerde aanname

De samenvoeging van de meldkamers heeft meer voordelen. Burgers die een incident melden

wordt nu de vraag gesteld 'Wie heeft u nodig: brandweer, politie of ambulance?'. De enige vraag die je in de ideale situatie wilt stellen is 'Wat is er aan de hand?'. Om na een korte uitvraag, de melding zo snel mogelijk tegelijkertijd naar de verschillende diensten door te kunnen zetten. Nu worden de diensten *na* elkaar gealarmeerd. Daarom is één van de speerpunten dat in de gemeenschappelijke meldkamer gewerkt wordt met een geïntegreerde aanname. Dit betekent dat alle centralisten straks opgeleid zijn om bij een melding voor alle diensten de juiste informatie uit te vragen. Dat maakt het voor de hulpverleners mogelijk om sneller en beter multidisciplinair op te treden, en vergroot de dienstverlening aan de klanten.

Grote verandering

In 2011 wordt de samenvoeging verder voorbereid. Voor de medewerkers van de brandweer meldkamer betekent de samenvoeging een grote verandering. Ze komen bijvoorbeeld in dienst van de politie. Dit heeft onder andere arbeidsvoorwaardelijke

consequenties. Een belangrijk onderdeel van het project is om er alles aan te doen om het voor de medewerkers zo goed en soepel mogelijk te laten verlopen. Ook daarom is het zoals gezegd belangrijk dat we hen -zoals dat ook geldt voor de medewerkers van de politie- betrekken bij het proces.

Landelijke ontwikkelingen

Door de landelijke ontwikkelingen en het nieuwe regeerakkoord neemt het belang van het integreren van de meldkamers van de brandweer en politie toe. Uitgangspunten zijn kwaliteitsverbetering, schaalvergroting, standaardisatie en bezuiniging. Er is nog geen duidelijkheid over het uiteindelijke aantal meldkamers en wat precies centraal en decentraal wordt georganiseerd. Wel is duidelijk dat de landelijke meldkamervisie, net als de gemeenschappelijke meldkamer politie en brandweer, uitgaat van een geïntegreerde aanname en mono-uitgifte van meldingen. De regionale stap om te komen tot een gemeenschappelijke meldkamer politie en brandweer sluit dus goed aan op de toekomstige ontwikkelingen.

De uitgebrande bovenverdieping van de Spieghelschool na de aanslag van 5 januari 1945. Wat niet verbrandde was wel verzopen door de overijverige brandweer. Foto: NBDC

Met Amsterdamse bluf en verf kwamen drie Amsterdamse dienders in een maand tijd van Salzgitter naar Amsterdam in een avontuurlijke tocht. Foto: J. Kollerie

DeLaMar Theater,

Het kan raar lopen op sommige plekken in Amsterdam, maar de locatie van het pas geopende DeLaMar Theater in de Marnixstraat naast het American Hotel en tegenover de Stadsschouwburg heeft wel een bijzonder verhaal.

Door: Gerard Koppers

Sabotage

Oorspronkelijk stond op die plek de Spieghelschool (Marnixstraat 404), die tijdens de Tweede Wereldoorlog als zodanig buiten gebruik kwam en in 1944 het registratiebureau voor de Arbeidsinzet in Duitsland huisvestte. Van hier werden alle mannen van tussen de 18 en 50 jaar opgespoord, geselecteerd en naar Duitsland gezonden om verplicht te werk gesteld te worden in de oorlogsindustrie of aan verdedigingswerken. Nederlandse ambtenaren deden hun best om de 'Arbeitseinsatz' te saboteren, maar slaagden daarin helaas maar matig. Het verzet

besloot een handje te helpen en op 5 januari 1945 rond half acht 's avonds ontplofte er een bom in het schoolgebouw.

Vijf grote stralen

De brandweer, die zeer spaarzaam met benzine om moest springen, bluste de op de bovenverdieping ontstane brand met twee auto-sputten. Door de nog goed functionerende brandkranen liet de brandweer vijf grote stralen enthousiast uitstromen over de administratie, net als ze bijna twee jaar daarvoor al bij de brand in het bevolkingsregister had gedaan.

Transport

De Duitsers waren des duivels

en haalden de volgende dag vijf verzetslieden uit het nabijgelegen Huis van Bewaring (nu het Max Euweplein) en schoten die voor de gevel van de Spieghelschool dood. Zo moesten de Amsterdammers afschrikt worden. Maar het was nog niet genoeg. De politie werkte ook al niet erg mee om de daders op te sporen en in de nacht van 18 op 19 januari werden in totaal 120 politiemensen in Amsterdam van hun bed gelicht en naar Duitsland getransporteerd om daar te worden ingezet bij de luchtbescherming en voor bewakingsdoeleinden.

Amsterdams bluf

Drie van hen kwamen terecht in Salzgitter en werden bij de luchtbeschermingsdienst geplaatst, omdat ze weigerden een Duits politie-uniform aan te trekken. Toen de Amerikanen kwamen en

Nog jarenlang heeft de Duitse 'Jumbo' voortreffelijk dienst gedaan bij de Amsterdamse brandweer. Hier staat de imposante verschijning op de hoofdwacht Nieuwe Achtergracht. Foto: NBDC

In de gevel van het nieuwe gebouw van het DeLaMar Theater is die van de oude Spieghelschool weer helemaal opgenomen, zoals dat ook vlak na de oorlog met het vorige theatercomplex gebeurd was.

een plek met brandweergeschiedenis

hun Duitse bazen vluchtten, zagen ze hun kans schoon en met één van de brandweerwagens trokken ze weer naar Amsterdam. Met de Amsterdamse bluf en het verhaal dat de Duitsers de hele Amsterdamse brandweer kaal geplunderd hadden, kwamen ze ver. Zó ver, dat ze al half mei voor de woning van één van hen in de Curaçaostraat konden parkeren.

De 'Jumbo'

De brandweerauto, een op dat moment nog pas zeven jaar oude 'moderne' dieselautospuit van het fabricaat Magirus werd plechtig aan de brandweer overgedragen, die het voertuig opnieuw uitrustte en als voorbeeld liet dienen voor de volgende generaties autospuiten. Na elf jaar dienst werd de 'Jumbo' – de bijnaam vanwege het formaat – afgevoerd. Zo had het Amsterdamse korps

een toen zeldzaam moderne brandweerauto dankzij een brand op de plek van het huidige DeLaMar Theater verworven.

Verontwaardiging

Ter nagedachtenis aan de gebeurtenissen van januari 1945 en de gefusilleerde verzetsstrijders werd in 1947 een door Hildo Krop ontworpen bronzen mannenfiguur op een pilaster van witte natuursteen tegen de gevel van de school geplaatst. Het beeldje drukt trefend de verontwaardiging uit over de gebeurtenissen. Het beeldje is na de bouw van het nieuwe DeLaMar Theater en Bellevue-complex steeds keurig op zijn plek gebleven en ook na het gereedkomen van de nieuwbouw weer op zijn oude plaatst teruggekeerd. Ook de contouren van de oude Spieghelschool zijn opnieuw bewaard gebleven.

Het monumentje in de gevel van het theatercomplex, zoals dat vanaf 1947 in de Marnixstraat stond. Na de nieuwbouw kwam het gelukkig weer op zijn oude plek terug. Foto: A. Douwes

Reanimeren is teamwork

Brandweer, politie en ambulance werken samen bij reanimatie

Dr. Ruud Koster

In maart heeft Brandweer Amsterdam-Amstelland met de politie de afspraak gemaakt dat de brandweer leidend is bij reanimatie. Als zowel brandweer als politie ter plaatse zijn voordat de ambulance is gearriveerd, reanimeert de brandweer. Dit betekent ook dat, als de politie al bezig is met reanimeren wanneer de brandweer aankomt, zij de reanimatie overnemen. En doorgaan als de ambulance er is; de broeders hebben dan tijd voor andere noodzakelijke medische verrichtingen, zoals het inbrengen van een beademingsbuis, infuus aanleggen en medicijnen toedienen. Op die manier krijgt de patiënt de beste hulp.

Door: Elke van den Hout

AED op de autospuuit

Dr. Ruud Koster, sinds 1977 cardioloog in het Academisch Medisch Centrum, is de aanstichter van de invoering van de AED op het voertuig van brandweer en politie in Nederland. 'De AED is speciaal ontwikkeld voor mensen met een niet-medische achtergrond. Vroeger mocht defibrilleren alleen gedaan worden door dokters en verpleegkundigen met een speciale opleiding.' De AED kwam begin jaren 90 ter beschikking.

Overlevingskansen

In 2000 startte Koster het onderzoek naar het gebruik van de AED door brandweer en politie. Zijn onderzoek richtte zich vooral op het veilig gebruik en de toegevoegde waarde van de AED. In 2003 rondde hij het onderzoek af. De uitkomsten waren duidelijk. Koster: 'Samen met politie Zaanstreek-Waterland en Kennemerland heeft de Amsterdamse brandweer met 16 beroepskazernes meegewerkt aan het onderzoek. Een ambulance heeft een gemiddelde aanrijtijd van ongeveer 9 minuten. Voor veel aandoeningen is dat geen probleem. Bij een hartstilstand tellen alle minuten. Brandweer en politie zijn ongeveer 2 tot 3 minuten eerder bij het slachtoffer. Het blijkt dat de overlevingskans stijgt met 5%. Dat

Uitrukken reanimatie
Brandweer Amsterdam-Amstelland
2008: 497
2009: 521
2010: 528

betekent dat bij 20 keer een inzet met AED en defibrillatie door de brandweer er één leven meer wordt gered.' Koster benadrukt dat reanimatie teamwork is. 'Ook als de brandweer start met reanimeren en de ambulancedienst arriveert, blijft de brandweer deel uitmaken van het team.'

Positief

In 2000 begon de proef. Brandweermensen hadden al een basale opleiding reanimatie. Ze kregen een korte training in het gebruik van de AED. 'Van tevoren zagen enkele brand-

weermensen er tegenop, maar de reacties na de training waren allen positief. Na het onderzoek is Brandweer Amsterdam-Amstelland de AED gelukkig blijven gebruiken. En er is gekozen voor de beste AED apparatuur. Inmiddels hebben alle politievoertuigen een AED aan boord. En ook bij steeds meer brandweerkorpsen behoort de AED tot de standaarduitrusting.'

Geinloop

Jeffrey Jongh is hoofdbrandwacht+ op kazerne Nico: 'Ik heb meegedaan met de proefperiode en ik ben erg blij met de AED op het voertuig. We zijn gewoon vaak sneller te plaatse dan de ambulance. Een reanimatie die me nog goed bij is gebleven was tijdens de Geinloop. We stonden langs de kant toen een hardloper in elkaar zakte. Binnen twee minuten hadden we de AED aangesloten en gedefibrilleerd, heel erg snel. Twee dagen later komt er een man op de kazerne met een doos taart, blijkt de hardloper te zijn.'

Begeleiden borstcompressie

Bevlogen vertelt Koster: 'Nu zijn we bezig met het onderzoeken van verschillende manieren van instructie bij de borstcompressie. Het is lastig om precies goed op de borst te drukken en dat vol te houden. Door de instructie van de AED aan te passen, bijvoorbeeld met een meter die uitslaat of een gesproken instructie, kan je de kracht op de borst begeleiden: harder of zachter drukken en sneller of langzamer. Dit om de reanimatie verder te verbeteren. Zo werken intussen het AMC en Brandweer Amsterdam-Amstelland al meer dan 10 jaar samen en verbeteren we samen, stukje bij beetje, de reanimatie. Overbodig te zeggen dat ik heel blij ben met onze samenwerking.'

Reanimeren is op een kunstmatige manier de circulatie van zuurstofrijk bloed rondpompen met behulp van beademingen en borstcompressies (ook wel hartmassage genoemd).

Een automatische externe defibrillator (AED) is een draagbaar toestel dat wordt gebruikt bij een hartstilstand. Op een geautomatiseerde manier wordt het hartritme vastgesteld en via een luidspreker opdracht gegeven op de knop te drukken voor een elektrische schok, met als doel een gestoord hartritme te herstellen.

Toeters en bellen

Deze keer in Toeters en bellen de zeilmaker van de slangenwerkplaats en de nummer 3 (straalpijvoerder) van de autospuit.

Door: Elke van den Hout

Broes van Mourik

Leeftijd: 43

In dienst: 13 jaar

Functie: HWT+, chauffeur en gaspakdrager

Waar: Kazerne IJSbrand

Waarom brandweer?

Eigenlijk ben ik loodgieter en klusjesman. En ik ben conciërge geweest in het Bijbels Museum. Ik werd werkloos en toen zag ik een advertentie bij het arbeidsbureau voor brandwacht. Ik ben sportief, die baan trok me aan vanwege het sportieve karakter. Ik voldeed aan alle toelatingseisen, maar het eerste jaar heb ik vooral andere dingen op de kazerne gedaan: brandkranen controleren, klussen. Ik zat overdag op de kazerne. Na een jaar mocht ik aan de opleiding beginnen.

Nummer 3?

Nummer 3 maakt de brand uit. Hij is de straalpijvoerder. De straalpijp is het mondstuk aan de slang. 's Morgens op appèl om 8.00 uur als de dienst begint, krijg je je nummer voor die dag, hoor je wat de dagindeling is en de activiteiten die op de planning staan. Dat vertelt de bevelvoerder. Iedere dienst krijg je een ander nummer. Na het appèl controleren we het materiaal op de autospuit aan de hand van de controlekaart.

Slangen?

De meest gebruikte slang is de 'hogedruk', een smalle zwarte slang van 90 meter lang. Hij zit op een haspel links en rechts op de autospuit. Die slang is klaar voor gebruik, dus we hoeven maar uit te rollen en kunnen meteen blussen. De hogedruk gebruiken we voor een binnenaanval en voor snelle acties.

De 'lagedruk' is rood en is er in twee maten: met een doorsnee van 38 mm en van 75 mm. Ze zijn 20 meter lang. De lagedruk moet je koppelen, dat kost meer tijd. Met zo'n dikke slang doen we een buitenaanval en die gebruiken we bij grotere branden: ze geven meer water. En de 75 mm heb je met twee man vast, zo zwaar zijn ze van het water.

Populair

Nummer 3 is het 'vechtnummer', zo noemen we dat. De meeste brandweermannen willen nummer 3 zijn want dan maak je het vuur uit. Het is het meest populaire nummer. Nummer 1 en 2 verkennen, redden slachtoffers en lokaliseren de brandhaard. Als je nummer 3 bent, ben je in volle actie, in de hitte en in de rook. Nummer 4 'voert de slang op', dat betekent dat hij de slang hanteert zodat nummer 3 niet klem komt te zitten als hij naar boven gaat. Nummer 5 zorgt voor de aanvoer van het bluswater.

Woningbrand

Een woningbrand is het spannendste om te blussen, een brandende container is gewoon de boel volhozen en een autobrand kan lastig zijn vanwege de benzine. Natuurlijk blussen we niet alleen branden, we verlenen ook hulp. Bij een auto-ongeluk is nummer 3 de veiligheidsman. Hij let op de vloeistofuitloop, op de veiligheid van onze eigen collega's en op collega's van de andere hulpdiensten. Ook legt hij de slang of schuimblusser klaar.

Tip

Mijn tip voor slangenwerkplaats: ik heb respect voor je werk. We hebben altijd goede en schone slangen.

Peter van der Hulst

Leeftijd: 50

In dienst: sinds 2003

Functie: slangenwerkplaats / zeilmakerij

Waar: Kazerne Pieter

Brandweer Amsterdam-Amstelland is het enige korps dat een slangenwerkplaats / zeilmakerij heeft.

Zeilen maken?

Van kleins af aan zat ik op bootjes. Mijn oom had een zeilmakerij en ik hielp altijd veel mee op zijn werkplaats. Na mijn schooltijd ging ik bij de marine en volgde daar de vijfjarige opleiding tot zeilmaker. In 1981 zwaaide ik af en startte mijn eigen zeilmakerij. Later nam een bedrijf in de transportsector mijn zeilmakerij over.

Brandweer?

Mijn broer werkte al bij de brandweer en ik zit er sinds 2003. Mijn opdracht was: maak de slangenwerkplaats / zeilmakerij kostendekkend en het liefst winstgevend. In alle bescheidenheid kan ik zeggen dat dat gelukt is.

Slangenwerkplaats

In totaal heeft Brandweer Amsterdam-Amstelland ongeveer 1500 slangen. Als er met een slang geblust is komt ie hier bij mij op de werkplaats. Dan wordt de slang gewassen en afgeperst. Afpersen betekent dat ik de slang controleer op lekkages en reinig. Als de slang lek is, repareer ik.

De grote brand in de loods met rubber bij chemisch bedrijf Diergaarde op de Latexweg is voor mij een volle maand werk. Alles wat daar is geweest wordt in vrachtwagens geladen en hier afgeleverd. En dat zijn niet alleen slangen, maar ook ander materieel. Bij die brand werd de rubber vloeibaar, liep op de slangen en stolde weer. Zoiets is bijna niet meer schoon te maken. Er is veel verloren bij die brand, zeker 20 tot 30 slangen zijn niet meer te reinigen. En een slang kost ongeveer €160,-.

Innovatie

Wat ik bijvoorbeeld bedacht en gemaakt heb voor onze duikers is de speciale opbergtas voor de opblaas-

bare boot in de duikwagen. Die boot zat in een fabriekstas die behoorlijk onhandig was voor het snel in- en uitpakken. En snelheid is essentieel bij de brandweer. Ik heb een tas gemaakt die snel en eenvoudig open en dicht kan.

Ook maak ik de verschillende soorten tassen op de autospuit: een tas voor sleutels van bedrijven en liften, een tas voor stophoutjes en enkele gereedschapsrollen. Allemaal maatwerk. De operationele dienst komt bij me met een probleem en ik bedenk de oplossing. En de mobiele slipmatten, die gebruikt worden op BOCAS voor slipcursussen, zijn hier bedacht en gemaakt.

En verder borduur ik. Op de ademluchtflessen zitten reflecterende banden met de eerste letter van de kazerne en het nummer. Zo kan de bevelvoerder in een oogopslag zien waar zijn ploeg is. Op de werkplaats regel ik ook het vervoer van zeilen en slangen en koop de materialen in. Ik werk trouwens niet alleen voor Amsterdam-Amstelland maar met de zeilmakerij voor heel Brandweer Nederland. En nee, ik heb geen assistent!

Tip

Mijn tip aan nummer 3: Hou mijn slangen heel.

'Als ik een brandweerauto langs zie rijden, denk ik: waar gaan ze naartoe?'

2011 is uitgeroepen tot Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk. Daarom besteden we dit jaar in de Sitrap extra aandacht aan de vrijwilligers van Brandweer Amsterdam-Amstelland, want de organisatie is dankbaar en trots op al haar vrijwilligers. Deze keer: Marvin van Loevezijn, 23 jaar en supermarkt-medewerker.

Door: Gaiterie Phagoe

Vrijwilliger bij de brandweer?

'Sinds mijn vierde ben ik al brandweergek. Ik ben jeugdleader bij de jeugdbrandweer. Daarom zit ik een keer per week op kazerne Amstelveen om de kinderen te begeleiden bij het oefenen en ze op te leiden. Nu ben ik nog een vrijwilliger maar ik wil wel beroepsbrandweerman worden. Ik moet alleen tot 2013 wachten want dan start de opleiding weer. Daarnaast houd ik de weblogs van de kazernes bij.'

Weblogs?

'Ik heb nu vijf kazernes waar ik de website's van bijhoud, namelijk kazerne Hendrik, Teunis, Pieter, Zebra en Osdorp. Doordat ik vaak op kazerne Hendrik ben haal ik de informatie voor de weblog van de pieper af of krijg ik informatie van mijn collega's. Alleen tijdens meetings spreek ik de overige redacteurs. Ik ben aardig veel tijd kwijt aan de website's. Ik ben er

iedere dag mee bezig. Soms ga ik zover dat ik de website's op het werk bijhoud via de telefoon, het is echt een uit de hand gelopen hobby.'

Wat vind je leuk en minder leuk aan het brandweervak?

'Het hele vak vind ik leuk. De mensen en toch ook de adrenaline, als ik een brandweerauto langs zie rijden, denk ik waar gaan ze naartoe? Minder leuk vind ik ieder incident waarbij mens of dier omkomt.'

Wat is een bijzonder incident?

'Wat mij altijd zal bijblijven in de 10 jaar dat ik werk voor de brandweer, is mijn eerste brand die ik meemaakte. Toen was ik 18 jaar. Ik stond vooraan tijdens de brand in een loods bij het Haarlemmermeerstation en het duurde zes uur voordat het brand meester was. Dat maakte indruk.'

Weblogs:

Kazerne Duivendrecht:	www.kazerneduivendrecht.nl
Kazerne Hendrik:	www.kazernehendrik.nl
Kazerne Ouderkerk a/d Amstel:	www.kazerneouderkerk.nl
Kazerne Pieter:	www.kazernepieter.nl
Kazerne Rudolf:	www.kazernerudolf.nl
Kazerne Teunis:	www.kazerneteunis.nl
Kazerne Uithoorn:	www.kazerneuithoorn.nl
Kazerne Zebra:	www.kazernezebra.nl
Kazerne Osdorp:	www.kazerneosdorp.nl

Jan Pierik van VZA en Caroline van de Wiel, Brandweer Amsterdam-Amstelland.

Afhijzen zonder medische noodzaak

Dinsdag 15 maart is een overeenkomst tussen Verenigd Ziekenvervoer Amsterdam (VZA), GGD en Brandweer Amsterdam-Amstelland getekend, waarmee de brandweer afhijzen met niet-medische noodzaak in rekening kan brengen.

Door: Maria Krikken

Assistentie bij afhijzen

Afgelopen jaar is de brandweer in regio Amsterdam-Amstelland ruim 1400 keer uitgerukt om assistentie te verlenen bij het afhijzen van een patiënt. Als een patiënt niet via de trap of lift naar beneden kan, brengt de brandweer de patiënt met de ladderwagen naar beneden. Dit valt onder de wettelijke taak van de brandweer. Maar bij een klein percentage is dit niet het geval. Voor dat laatste is nu een overeenkomst gesloten, op basis waarvan de VZA/GGD de kosten van de brandweer vergoedt.

Vergoeding

Bastiaan van 't Hoog is, als manager

Control, Informatie en Financiën, namens de brandweer betrokken geweest bij het opstellen van de overeenkomst. 'Het uitgangspunt is dat we een vergoeding krijgen voor het werk dat niet onder onze wettelijke taak valt. Eigenlijk verlenen we op dat moment een dienst die ook door een ander gespecialiseerd bedrijf had kunnen worden verleend. Daarom is het logisch dat we daarvoor een vergoeding krijgen. Met deze overeenkomst regelen we

dit met de ambulancediensten op een efficiënte manier.' Brandweer Amsterdam-Amstelland is niet het eerste korps dat met de overeenkomst gaat werken. 'We hebben gekeken naar de overeenkomst die VZA al eerder met de brandweer van Purmerend en Zaandam heeft afgesloten.'

Rekening

'Aan het eind van het jaar bekijken we hoeveel keer afhijzen niet onder onze wettelijke taak viel. We sturen daarvoor een rekening naar de VZA en GGD. Zij krijgen deze kosten op hun beurt weer vergoed van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). We sturen dus geen rekeningen naar de patiënten zelf.'

In 2008 heeft de rechter een aantal criteria benoemd op basis waarvan wordt bepaald of het afhijzen van een persoon al dan niet onder de wettelijke taak van de brandweer valt. De afweging is: medische aard. Dit houdt in dat er wordt gekeken of afhijzen nodig is om (verdere) gezondheidsrisico's te voorkomen.

Lezersaanbieding

Brandweer Vakdagen Gorinchem 2011

We staan aan de vooravond van het jaar waarin de 300ste sterfdag van de stamvader van de brandweer, Jan van der Heijden, herdacht wordt. Net zoals hij toen volop innoveerde, doet de brandweer van nu dat nog steeds. Niet alleen in organisatie, maar ook in techniek. Want de binnenaanval van de 17e eeuw is toch echt heel anders geworden dan die van de 21ste eeuw!

Een bijzonder voorbeeld is de Cobra Cutting System (koud snijdende brandblussysteem) dat in ons korps beproefd wordt. Deze innovatieve manier van veilig brand blussen is één van de vele technische ontwikkelingen die te zien is op de Brandweer Vakdagen, de tweejaarlijkse beurs van en voor de brand-

weer. Met de laatste stand van de techniek en 'warme' demonstraties.

De komende editie vindt plaats van dinsdag 7 tot en met donderdag 9 juni a.s. in de Evenementenhal in Gorinchem. Gorinchem - of Gorcum - is de geboorteplaats van Jan van der Heijden en daar zullen ongetwijfeld toen de eerste ideeën rondom de latere uitvindingen van onze eerste commandant ontstaan zijn.

Voor de bezoekers van de beurs zijn de drankjes en hapjes gratis en er is voldoende parkeerruimte. Openingstijden, route en meer informatie: www.evenementenhal.nl

Lezersaanbieding

Gratis toegangkaart voor de Brandweer Vakdagen voor de eerste 50 geïnteresseerden. Max 1 kaart per persoon. Aanmelden via: debbiedebruijn@evenementenhal.nl